

## واکاوی عوامل ارتباط معناداری عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی در

### شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران

#### معصومه سلطانی

کارشناسی ارشد، رشته حسابداری، دانشگاه پیام نور، مشهد، ایران

#### چکیده

مقاله مورد بررسی، عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی در شرکت‌های دارویی که در بورس اوراق بهادار فعالیت می‌کنند را مورد تحلیل قرار می‌دهد. این مقاله به بررسی نحوه تأثیر عملکرد مالی شرکت‌های دارویی بر عملکرد آن‌ها در زمینه مسئولیت اجتماعی پرداخته است. با توجه به اینکه صنعت داروسازی نقش مهم و حساسی در جامعه دارد، بحث درباره تعامل بین عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی در این صنعت بسیار حائز اهمیت است. در این شرکت‌ها، عملکرد مالی و هزینه‌های نمایندگی دو عامل کلیدی برای تحلیل و پژوهش است که مستقیماً بر روند عملکرد و سودآوری آن‌ها تأثیرگذار هستند. این پژوهش با هدف بررسی اینکه مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی بر فرصت رشد، عملکرد مالی و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران تأثیر دارد، تهیه شده است. هدف این مقاله، بررسی رابطه بین عملکرد مالی شرکت‌ها و تعهدات آن‌ها نسبت به مسئولیت‌های اجتماعی است. در این راستا، ابتدا به تعاریف و توضیحات کلی درباره عملکرد مالی و مسئولیت اجتماعی پرداخته خواهد شد. با استفاده از داده‌های مالی و گزارشات سالانه شرکت‌های دارویی در بورس اوراق بهادار، رابطه بین عملکرد مالی و تعهدات اجتماعی آن‌ها تحلیل خواهد شد. به این ترتیب این مطالعه بر گزارشگری مالی شرکت‌های ذکر شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای سال‌های ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۷ و ادبیات مطالعات تجربی انجام شده برای به دست آوردن نتایج، متکی است. جامعه آماری تحقیق را کلیه شرکت‌های دارویی در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می‌دهند که تعداد ۲۱ شرکت به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شده است. با توجه به اهمیت بحث مسئولیت عملکرد مالی در صنعت دارو، این پژوهش سعی دارد تا به روشن شدن درباره تأثیرات و جنبه‌های مختلف آن بپردازد. اطلاعات موردنیاز به‌منظور بررسی و آزمون فرضیه‌ها با استفاده از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و نرم‌افزار ره‌آورد نوین استخراج گردید. برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌ها، به ترتیب آزمون تشخیص پایایی بر روی متغیرها و جزء خطا، آزمون قابلیت تخمین مدل به صورت داده‌های تابلویی یا تلفیقی، آزمون تعیین اثرات ثابت و یا اثرات تصادفی و برآورد پارامترهای مدل انجام شد. نتایج تحقیقات گذشته و پژوهش‌های جدید در این زمینه بررسی شده و نتایج آن‌ها با یکدیگر مقایسه می‌شود. با توجه به این که صنعت داروسازی چالش‌های خاص خود را دارد، بحث درباره تأثیر عملکرد مالی و هزینه‌های نمایندگی در شرکت‌های داروسازی در بورس اوراق بهادار، به‌عنوان چالش‌های مهم در این صنعت مطرح می‌شود. در نهایت، پیشنهادهایی برای بهبود عملکرد شرکت‌های دارویی در بورس اوراق بهادار ارائه می‌شود. در طول این پژوهش به این نتیجه رسیدیم که فرضیه اول مبنی بر اینکه بین افشاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی و فرصت رشد رابطه معناداری مشاهده نگردید. فرضیه دوم مبنی بر اینکه بین افشاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی و عملکرد مالی یک ارتباط مستقیم و معنی داری وجود دارد. فرضیه سوم مبنی بر اینکه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری مشاهده نگردید. نتایج تحلیل‌های آماری و استنباطات نظام منطبق خلاصه خواهند شد و پژوهشگران و صنعتگران قادر خواهند بود تصمیمات مناسب را درباره عملکردهای مالی تأثیر پذیر هستند.

**واژه‌های کلیدی:** مسئولیت اجتماعی، فرصت رشد، عملکرد مالی، هزینه‌های نمایندگی، محیط زیست، کارکنان، اجتماع

## ۱- مقدمه

عملکرد مالی شرکت‌های دارویی که در بورس اوراق بهادار فعالیت می‌کنند، به همراه تأثیرات و نقش آن‌ها در جامعه و مسئولیت‌های اجتماعی آن‌ها بررسی می‌شود. با توجه به اینکه صنعت دارو سلامت و خوب بودن جامعه را تأثیرگذار می‌کند، نقش شرکت‌های دارویی در تأمین نیازهای سلامت جامعه و حفظ آن بسیار حائز اهمیت است. در این راستا، علاوه بر عملکرد مالی، شرکت‌های دارویی نباید فقط به منافع خود توجه کنند، بلکه نقش و مسئولیت خود را نیز در حفظ سلامت جامعه شان بایستی بپذیرند. [1]

ما متأثر از استدلال پورتر و کرامر مبنی بر اینکه سرمایه‌گذاری در طرح‌های CSR، شرکت را از هم متمایز ساخته، مزایای رقابتی ایجاد نموده، و دستیابی به فرصت‌های رشد و سرمایه‌گذاری را فراهم می‌نماید و اینکه عملکرد شرکت‌های بزرگ تأثیر زیادی بر جامعه دارد و باید تحت نظارت و کنترل عمومی قرار گیرند و همچنین مطالعات نشان می‌دهند که تأثیر مسئولیت اجتماعی بر روی نواقص و کاستی‌های بازار از جمله عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه‌های نمایندگی کانالی است که اطاعات آن از طریق مسئولیت اجتماعی می‌تواند منجر به ارزش شود. [5].

در مورد مشروعیت و ارزش اتخاذ اصول مسئولیت‌پذیری اجتماعی توسط شرکت‌ها، دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد. برخی از صاحب‌نظران معتقدند که مشکلات اجتماعی باید توسط دولت‌ها حل شود. این گروه معتقدند که منابع سازمانی برای حل مشکلات اجتماعی، کافی نیست و نباید منابع سازمانی را به منظور حل مشکلات جامعه هدر داد. گروه دیگری از صاحب‌نظران معتقدند که اگرچه دولت‌ها مسئول اصلی حل مشکلات جامعه اند، ولی مشارکت سازمان‌ها در این زمینه راه‌گشاست. این دسته از صاحب‌نظران معتقدند که، از آن‌جا که امروزه، قدرت اقتصادی، از دولت‌ها به سازمان‌ها انتقال یافته، مشارکت سازمان‌ها در حل مشکلات اجتماعی ضروری و لازم است. [4]

بیشتر صاحب‌نظران معتقدند که هزینه‌های مسئولیت اجتماعی، کوتاه‌مدت و منافع آن اغلب از نوع بلندمدت است. مسئولیت اجتماعی در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده به امید کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است. مدیران ارشدی که دارای دید کوتاه مدت هستند هزینه‌های کوتاه مدت مسئولیت اجتماعی را بر نمی‌تابند. [3]

با توجه به نقش و اهمیت مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها، این پژوهش به بررسی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر فرصت رشد، عملکرد مالی و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است.

## ۱-۱- بیان مسئله

سازمان‌ها به هر نحوی که عمل کنند، عملکردشان روی جامعه تأثیر می‌گذارد. معتقدند که شرکت‌ها باید به صورت اخلاقی عمل کنند و منافع تمام ذی‌نفعان را در نظر بگیرند بنابراین اخلاق تجاری پیش شرط یک کسب و کار موفق است که می‌تواند منجر به رشد و توسعه همه جانبه گردد. [3]

شواهد تجربی نشان می‌دهد که گروه‌های مختلف در جامعه، متقاضی اطلاعات پاسخ‌گویی زیست محیطی و اجتماعی هستند و برخی بر گزارش‌های شرکت برای آگاهی از فعالیت‌های سازمان تکیه می‌کنند. پاسخ‌گویی می‌تواند به‌عنوان تعهد سازمان‌ها برای ارائه صورت فعالیت‌هایی که بابت آن مسئول هستند، تعریف شود. گزارشگری زیست محیطی و اجتماعی ابزاری جهت پاسخگویی و حساب‌دهی شرکت‌ها در قبال عملکرد خویش است. گزارش‌ها باید اطلاعات بی‌طرفانه‌ای فراهم کنند که به ذی‌نفعان اجازه دهد برآورد قابل اطمینانی از عملکرد زیست محیطی و اجتماعی سازمان داشته باشند. [7]

مدیران ارشدی که دارای دید کوتاه مدت هستند، هزینه‌های کوتاه مدت مسئولیت اجتماعی را بر نمی‌تابند. برعکس، مدیرانی که دارای دید بلندمدت هستند، حاضرند برای بهبود رفاه جامعه، حل مشکلات اجتماعی، آلودگی محیط زیست، بهبود شرایط محیط کار، رعایت حقوق بشر، شرکت در امور عام‌المنفعه و... هزینه کنند تا در بلندمدت بتوانند از پیشرفت اجتماعی بهره‌مند شده و از سوی دیگر در جامعه و در بین مشتریان و ذی‌نفعان خود برای خود اعتبار و شهرت کسب کنند [6].

سازمان ها برای حفظ و بهبود جایگاه خود در جامعه باید به مسئولیت پذیری اجتماعی شان توجه کرده، تا جامعه دامنه فعالیت آن ها را محدود نکند و بتوانند از مشروعیت جامعه برخوردار باشند. یکی از مهمترین مسائل برای سرمایه گذاران و اعتباردهندگان و به طور کلی جامعه، مسئله ارزیابی عملکرد شرکت هاست. [9].

بسیاری از سازمانها به نحو فزاینده ای از ارزش مستقیم اقتصادی مسئولیت اجتماعی آگاهی یافته و با ادغام آن به منزله سرمایه گذاری راهبردی با راهبرد اصلی کسب و کار و فعالیتهای مدیریتی، خود، توانستند تأثیر مثبتی بر جامعه و محیط خود داشته باشند و در ضمن شهرت و اعتبار خود را نیز تقویت نمایند. با پیروی از این روش، نه تنها برای امروز خود سود تولید میکنند بلکه موقعیت آینده خود را نیز تثبیت می نمایند. [8]

همچنین مفهوم قرارداد اجتماعی پیشنهاد میکند که وجود یک سازمان متکی بر حمایت همه جانبه، جامعه است. اگر مشاهده شود که یک شرکت درگیر فعالیتهای اجتماعی ناخوشایند شده است جامعه از تایید شرکت کند و این امر منجر به نابودی آن می. شود به همین جهت مدیران ممکن است اطلاعات مرتبط صرف نظر می با فعالیت های مسئولیت اجتماعی شان را به منظور حفظ موقعیت شان در جامعه، منتشر کنند. همچنین این دیدگاه پیشنهاد میکند که هر چه احتمال ناسازگاری فعالیت های شرکت با توقعات جامعه بیشتر باشد تلاش بیشتری برای تأثیر گذاشتن بر فرایندها از طریق افشای اطلاعات مسئولیت اجتماعی شرکت نیاز است. [2]

از جمله منافع دیگر مسئولیت اجتماعی شرکتها می توان به افزایش توانایی در استخدام کارکنان تازه وارد و نگه داشتن کارکنان با تجربه اشاره کرد. شرکتها با پیشرفت در جهت مسئولیت اجتماعی این مسئله را در می یابند که راحت تر می توانند نیروی تازه به کار بگیرند و کارکنان با تجربه را برای یک دوره زمانی کافی، که برای موفقیت واحد تجاری واجب هستند، حفظ کنند. حمایت دولت نیز از منافع دیگر مسئولیت اجتماعی به شمار می رود، زیرا سازمان های تجاری نوع دوست، که در برابر مسئولیت اجتماعی خودشان تعهد بیشتری دارند، دعاوی کمتری را از طرف قانون گذاران، که ممکن است حکومت با ممیزین مالیاتی باشند، دریافت می کنند [4]

## ۲-۱- فرضیه های تحقیق

فرضیه اول: بین افشاء مسئولیت پذیری اجتماعی و فرصت رشد در میان شرکت های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین افشاء مسئولیت پذیری اجتماعی و عملکرد مالی در میان شرکت های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین افشاء مسئولیت پذیری اجتماعی و هزینه های نمایندگی در میان شرکت های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

## ۲-۲- روش تحقیق

این پژوهش از نظر هدف، از دسته پژوهش های کاربردی به شمار می رود. هدف تحقیقات کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. در عین حال، از نظر روش گردآوری و تحلیل داده ها، این تحقیق از نوع توصیفی همبستگی است. هدف روش تحقیق همبستگی مطالعه حدود تغییرات یک یا چند متغیر با حدود تغییرات یک یا چند متغیر دیگر است. در این تحقیق از آمار توصیفی، همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به منظور تجزیه تحلیل داده ها استفاده می شود.

**جامعه و نمونه آماری:** کلیه شرکت های دارویی بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۹۱ تا پایان سال ۱۳۹۳ می باشد

**روش نمونه گیری:** شرکت های مورد بررسی به روش حذف سیستماتیک و بر اساس معیار های زیر انتخاب می شوند

- شرکت ها سرمایه گذاری و هلدینگ نباشند.

- برای رعایت قابلیت مقایسه پذیری، سال مالی شرکت ها منتهی به ۲۹ ماه هر سال باشد.

-شرکت طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۷ تغییر سال مالی نداشته باشد.

-اطلاعات و صورت‌های مالی آن در دسترس باشد.

-بیش از سه ماه وقفه معاملاتی نداشته باشد.

### ۳- مبانی و پیشینه پژوهش

مسئولیت‌پذیری یعنی ارزش قائل شدن برای ارتباطات به هم وابسته است که بین سازمان، گروه‌های ذی‌نفع، نظام اقتصادی و جوامع مرتبط وجود دارد. مسئولیت‌پذیری اجتماعی وسیله‌ای است برای بحث تعهداتی که یک سازمان باید نسبت به جامعه خود داشته باشد، شیوه‌ای است برای پیشنهاد ایده‌های سیاست‌گذاری در مورد عمل به تعهدات ذکر شده و نیز ابزاری است که به کمک آن می‌توان دو جانبه سازمان و جامعه را در عمل به تعهدات معین نمود. به طور خلاصه، مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر ارتباطات یک سازمان با ذی‌نفعشان تاکید می‌کند [1].

با توسعه اقتصادی سریع، مسائل اجتماعی مرتبط با آن بیشتر از قبل برجسته‌تر شده است. نحوه‌ی موثر تشویق شرکت‌ها به مسئولیت اجتماعی بیشتر و حفظ توسعه پایدار جامعه، یک وظیفه فوری برای مدیران و پژوهشگران برای حل مسائل اجتماعی است. با توجه به نقش و اهمیت مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها، این پژوهش به بررسی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی بر فرصت رشد، عملکرد مالی و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است.

### ۳-۱- مسئولیت‌پذیری اجتماعی

قدیمی‌ترین تفکرات پیرامون موضوع مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها در سال ۱۹۵۳ توسط بوون مطرح گردید. وی در کتاب خود تحت عنوان (مسئولیت اجتماعی تجار) مسئولیت‌های جدیدی را برای شرکت‌ها و مدیران بیان کرد. در واقع مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها را به‌عنوان تعهدی اجتماعی مفهوم‌سازی نمود [7].

دهه هشتاد به‌عنوان نگرشی مسئولانه‌تر بر راهبرد شرکت توصیف شده است. اعتقاد دارد که در دهه هشتاد، تمرکز روی توسعه تعاریف جدید و مفاهیم مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها بوده است [11].

فالکنباخ و همکاران، فورست و مک‌آلیستر، و لوتزکندورف و لورنز نشان دادند که فعالیت‌های منجر به بهبود تصاویر و مشروعیت شرکت می‌گردند. پیوو دریافت که دغدغه‌های کسب و کار درباره ریسک، بازده، و عملکرد مالی، محرک‌های پیشرو در سرمایه‌گذاری مسئولانه در اموال محسوب می‌شوند اما حساسیت‌های اخلاقی، ضوابط رفتاری داوطلبانه و رهبری داخلی نیز در این امر دخیل هستند [10].

شرکت در اعمال خود فراتر از الزامات قانونی است. تئوری یکپارچه، بر قدرت اجتماعی شرکت و به طور خاص در ارتباط با جامعه و مسئولیت‌پذیری در صحنه سیاسی مرتبط با این قدرت تاکید دارد. این قدرت باعث می‌شود، شرکت وظیفه حقوقی یا مشارکت اجتماعی و همکاری اجتماعی را بپذیرد. در این تئوری‌ها فرض بر این است که شرکت وابسته به جامعه است و تقاضاهای جامعه را در عملیات خود همراه با ارزش‌های اجتماعی یکپارچه کند. لذا، در این تئوری‌ها، شرکت‌ها باید همیشه به دنبال پاسخگویی به تقاضاهای اجتماعی و دستیابی به مشروعیت اجتماعی در عملیات خود باشند. تئوری اخلاقی، تئوری‌هایی که ارتباطات بین واحد تجاری و جامعه را از بعد ارزش اخلاقی بررسی می‌کند. این موضوع منجر به دیدگاه مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها از نگرش اخلاقی می‌گردد و شرکت‌ها باید مسئولیت اجتماعی را به‌عنوان یک تعهد اخلاقی بپذیرند. این تئوری بر این فرض است که به دنبال دستیابی به جامعه خوب می‌باشد و روی الزامات اخلاقی در ارتباط بین شرکت و جامعه تاکید دارد.

[6]

مبنای نظری رویکرد نوین در مورد شرکت‌ها؛ مبتنی بر تئوری ذی‌نفعان می‌باشد. اساس این تئوری این است که شرکت‌ها بسیار بزرگ شده‌اند و تأثیر آن‌ها بر جامعه آنچنان عمیق است که باید به جزء سهامداران؛ به بخش‌های بیشتری از جامعه

توجه کرده و پاسخگو باشند. تا جائیکه عده ای بر این باورند که محیط زیست، گونه های جانوری و نسل های آینده نیز در زمره ذی نفعان گنجانده شوند.

جیانگ وهمکاران مسئولیت اجتماعی شرکتها و فرصت رشد: مطالعه موردی صندوق های امانی سرمایه گذاری در املاک و مستغلات را انجام دادند. مشارکت و افشای مسئولیت اجتماعی شرکت به طور فزاینده ای در بین شرکت های دولتی ایالات متحده محبوب شده است ، از جمله شرکت هایی که واجد شرایط اعتماد سرمایه گذاری در املاک و مستغلات هستند . این مقاله با هدف کشف رابطه بین مشارکت مسئولیت اجتماعی شرکت و عوامل تعیین کننده بالقوه مانند فرصت های رشد ، سودآوری ، دید و هزینه های نمایندگی است. انواع مشارکت در مسئولیت اجتماعی شرکتها از نظر افشاگری های زیست محیطی ، اجتماعی و حکومتی ارزیابی می شود و با استفاده از شمارش کلمات از افشای داوطلبانه شرکت ، کمی می شود. نتایج این فرضیه را پشتیبانی می کند که مسئولیت اجتماعی شرکت دارای یک عنصر استراتژیک است و اعتماد سرمایه گذاری در املاک و مستغلات وقتی دارای فرصت رشد و سرمایه گذاری بیشتری هستند مسئولیت اجتماعی شرکت را بیشتر درگیر می کنند. وقتی نوع افشای اطلاعات به زیر دسته ها تقسیم می شود ، نتایج نشان می دهد که همه ابعاد مسئولیت اجتماعی شرکتها یکسان نیستند: محیط زیست ، جامعه و حاکمیت ، به نظر می رسد افشای مسئولیت اجتماعی شرکتها با مجموعه انگیزه ها و دلایل مختلفی ایجاد می شود.[9]



نمودار شماره ۱: اهداف وسیع ارزیابی ، [9]

### ۳-۲- فرصت های رشد

در مطالعات شرکتی تایید شده که نسبت ارزش دفتری به بازار شامل اطلاعاتی درباره فرصت رشد آتی و بالقوه شرکت می باشد؛ به عنوان مثال، بیکر و وورگلر، یونگ و همکاران، و اسمیت و واتز. نسبت پایین ارزش دفتری به بازار نشان می دهد که قیمت سهام شرکت نسبتاً رشد داشته است. قیمت سهام بالاتر این نسبت بیانگر بیشتر بودن فرصت های رشد می باشد. به طور خلاصه، یک شرکت با نسبت پایین (بالا) ارزش دفتری به بازار به عنوان یک شرکت دارای رشد (ارزش) طبقه بندی می شود که مایل به داشتن فرصت های رشد بیشتری (کمتری) است. در نتیجه، انتظار می رود که رابطه منفی بین مشارکت در و نسبت ارزش دفتری به بازار وجود داشته باشد. [7]

از طرفی در سال های اخیر نظریه ای بیان شده است مبنی بر اینکه واحدهای تجاری می توانند ایجاد ثروت، اشتغال و نوآوری کنند، بازار را تأمین نمایند و فعالیتشان را تقویت کرده و رقابتشان را بهبود بخشند. در صورتیکه برای حفظ اجتماعی که خود در راه اندازی آن نقش اساسی داشته اند، همکاری کنند و در مقابل جامعه نیز، با فراهم کردن شرایط لازم به منظور کسب بازده توسط سرمایه گذاران و ایجاد اطمینان برای ذینفعان از نبود فعالیت های ناعادلانه، بسترهای مناسبی جهت توسعه و پیشرفت واحدهای تجاری را فراهم کند ساندهو و کاپورد در نتیجه مسئولیت سازمان ها نسبت به اجتماع هم برای خود واحد تجاری و هم برای اجتماع سودمند است و درک بهتر منافع بالقوه آن می تواند منجر به بازده های زیاد سرمایه گذاری برای سازمان ها شود عرب صالحی و همکاران، از جمله این منافع می توان به افزایش خدمات و وفاداری مشتریان اشاره کرد، شماری از مطالعات، به یک بازار در حال رشد و بزرگ برای خدماتی که از طریق سازمان هایی با مسئولیت اجتماعی بالا ایجاد شده است، اشاره می کنند. [14]

### ۳-۳- عملکرد مالی

در گذشته سازمان ها با استفاده از روش های سنتی حسابداری قادر بودند تا ارزش و اندازه عوامل تولید خود را به طور کامل محاسبه کنند، امروزه این روش ها دیگر دارای کارایی لازم نیستند. این مسئله که امور مالی به عنوان نبض هر سازمان باید از سلامت و دقت بالایی برخوردار باشد، در دوره های اخیر اهمیت بیشتری یافته است. تمایل و اصرار واحد تجاری به تعهد نسبت به مسئولیت اجتماعی در تمامی ابعاد، اثر قابل توجهی را روی عملکرد مالی دارد، در واقع گرایش به سمت مسئولیت اجتماعی، واحد تجاری را ترغیب می کند تا برای بهبود محیط زیست، استفاده از انرژی و مواد کمتر، مدیریت ضایعات و غیره تلاش کند (ساندهو، کاپور، در نتیجه واحد تجاری می توانند بازده های بلند مدت خود را از طریق کاهش اثرات منفی خود بر اجتماع، به صورت اختیاری، حداکثر نمایند. به طوری که امروزه این تفکر در میان واحد های تجاری به صورت روزافزون در حال شکل گیری است که موفقیت بلند مدت آن ها می تواند از طریق مدیریت کردن عملیات شرکت، هم زمان با ایجاد اطمینان از حمایت محیطی و پیشرفت مسئولیت اجتماعی شرکت تحقق یابد) سامی و همکاران، بنابراین اجرای مسئولیت اجتماعی شرکت منجر به بهبود موفقیت شرکت ها در بلند مدت می شود و در نهایت منجر به رشد اقتصادی و افزایش توان رقابتی شرکت و بهبود عملکرد مالی آن می گردد [10].

### ۳-۴- مسئولیت پذیری اجتماعی و عملکرد مالی

سرمایه گذاران همواره به دنبال استفاده از فرصت های مناسب سرمایه گذاری و کسب بازده بیشتر هستند و مدیران نیز در جهت موفقیت شرکت و افزایش ثروت سهامداران اقدام به تخصیص صحیح منابع و اخذ تصمیمات مناسب در این راستا می نمایند. لذا یافتن راهی برای آگاهی از فرصت های سرمایه گذاری مناسب و جلوگیری از هدر رفتن منابع همواره مورد علاقه ی گروه های ذینفع (هم چون سرمایه گذاران و مدیران و ...) است. [12].

بر اساس پژوهش هایی که صورت گرفته است، وجود سه نوع رابطه مثبت و منفی و خنثی (عدم وجود رابطه) بین مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت ها و عملکرد مالی مطرح است. (فرضیه اثر اجتماعی) به عنوان پایه و اساس ارتباط مثبت بین

عملکرد اجتماعی و عملکرد مالی شرکت ارائه شده است. در واقع این فرضیه پیشنهاد می کند که تامین نیازهای ذی نفعان غیر مالک شرکت اثر مثبتی روی عملکرد مالی خواهد داشت. شرکت‌های موفق از لحاظ مالی منابع کمتری در ایجاد عملکرد مالی خود به کار می گیرند، در نتیجه می توانند بخش اعظم منابع خود را به عملکرد اجتماعی اختصاص دهند و همچنین شرکت‌هایی که مسئولیت اجتماعی بیشتری می پذیرند کمتر در معرض ریسک رویداد های منفی هستند زیرا احتمال کمی وجود دارد که دعاوی پر هزینه بر علیه آن‌ها وجود داشته باشد. [13]

ایوزیان و همکاران و لانگ و همکاران دریافتند که اهرم ارتباط منفی با فرصت رشد و سرمایه گذاری شرکت دارد. یک توضیح معمول برای این واقعیت، نقش انضباطی اهرم در شرکت‌های با فرصت رشد کم است دست اندرکاران نیز اغلب استدلال می کنند که شرکت‌های با اهرم بالا ظرفیت بدهی کمی داشته و این شرکت‌ها کمتر قادر به دستیابی به پتانسیل رشد و پذیرش پروژه های سرمایه گذاری جدید هستند در اینجا ما انتظار داریم رابطه منفی بین مشارکت در مسئولیت پذیری اجتماعی و اهرم وجود داشته باشد. [11]

توجه به افراد و گروههای ذی نفع، میزان سود شرکت‌ها را در بلند مدت افزایش خواهد داد، زیرا موجب انگیزش نیروی انسانی، افزایش حسن نیت اجتماعی و اعتماد مردم به یکدیگر و نیز کاهش جریمه ها می شود. مطالعات پیشین نشان داده است که بین نظام مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت و عملکرد مالی رابطه معنی داری وجود دارد (ریان و همکاران، بدین معنی که استقرار مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی و اجرای بهینه ی آن می تواند بر عملکرد شرکت تأثیر داشته باشد. مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت می تواند بر بسیاری از فعالیت های مالی و عملیاتی و متغیر های مالی و غیر مالی شرکت‌ها تأثیر گذار باشد. [10]

فرضیه فرصت طلبی مدیریت به‌عنوان یک پایه و اساسی برای ارتباط منفی بین مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد مالی مطرح شده است. ارتباط منفی بین مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد مالی شرکت با تفکرات فریدمن و اقتصاددانان نئوکلاسیک سازگار است. آن‌ها بیان می کنند که مسئولیت اجتماعی شرکتی باعث می شود که شرکت‌ها هزینه‌هایی را متحمل شوند که در نهایت منجر به کاهش سود و ثروت سهامداران می شود. این فرضیه بیان می کند، زمانیکه عملکرد مالی قوی است، شرکت‌ها، هزینه‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی را کاهش می دهند و بر عکس زمانیکه عملکرد مالی ضعیف است، این شرکت‌ها تمام توجه خود را معطوف به افزایش هزینه‌های اجتماعی می نمایند. [12]

ادبیات پیشین نشان می دهد که عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران بطور قابل ملاحظه ای تصمیمات سرمایه گذاری شرکت را تحت تأثیر قرار میدهد و منجر به تشدید مشکلات نمایندگی می شود. این مشکلات در بازارهای در حال توسعه مانند ایران بیشتر از بازارهای توسعه یافته است. یکی از نقش های مهم بازارهای مالی تخصیص منابع عوامل مختلف اقتصادی به شرکت‌هایی است که بتوانند از این منابع به خوبی استفاده کنند، در نتیجه امکان سرمایه گذاری مؤثر برای شرکت‌ها فراهم می شود. با این وجود، مشکلات اطلاعاتی و انگیزه های افراد در بازارهای مالی ناشی از هزینه‌های نمایندگی است. هزینه‌های نمایندگی اثر معکوسی بر ارزش شرکت دارد، یعنی اگر بازار انتظار وقوع چنین هزینه‌هایی را داشته باشد، ارزش شرکت کاهش خواهد یافت. [13]

حقیقات تجربی زیادی در زمینه هزینه‌های نمایندگی اجرا شده است که از میان آن‌ها برای مثال تنها به تحقیق جنسن اشاره می شود. به عقیده جنسن در شرکت‌های دارای رشد پایین و جریان های نقد آزاد بالا، مدیران برای بیشینه کردن ارزش سهام، تلاش نمی کنند برای اینکه شرکت به صورت کارآمد فعالیت کند و ثروت سهامداران بیشینه گردد، جریان نقد آزاد بین سهامداران توزیع شود جنسن نتیجه می گیرد در شرکت‌های کم رشد و دارای جریان نقد آزاد بالا، هزینه‌های نمایندگی بالاست. [14] اشبوگ و همکاران هزینه نمایندگی را کلیه هزینه‌های صورت گرفته شده برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و همسو سازی منافع مدیران و مالکان، تعریف کرده اند. آنان نشان دادند، شرکت‌های دارای هزینه نمایندگی بیشتر نسبت به سایر شرکت‌ها، در معرض ریسک سرمایه گذاری بیشتری می باشند. [15]

## ۴- یافته‌های تحقیق

به طور کلی، روش‌هایی را که بوسیله آن‌ها می‌توان اطلاعات جمع‌آوری شده را پردازش کرده و خلاصه نمود، آمار توصیفی می‌نامند. این نوع آمار صرفاً به توصیف جامعه یا نمونه می‌پردازد و هدف از آن محاسبه پارامترهای جامعه یا نمونه تحقیق است.

به‌منظور بررسی و تجزیه و تحلیل اولیه داده‌ها، ابتدا اطلاعات مربوط به آماره‌های توصیفی متغیرهای وابسته و توضیحی مورد مطالعه در این پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است تا شمایی کلی از داده‌هایی که در این پژوهش مورد تحلیل واقع شده‌اند، به دست آید.

جدول شماره ۱: آمار توصیفی متغیرهای مورد استفاده در مطالعه

متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
فرصت رشد	۱/۰۷	۰/۹۲	۴/۵۱	۰/۱۵	۰/۶۹	۱/۸۶	۴/۸۵
هزینه نمایندگی	۰/۶۷	۰/۶۶	۱/۲۱	۰/۴۳	۰/۱۲	۰/۶۴	۱/۶۷
بازده دارایی	۰/۱۵	۰/۱۵	۰/۳۷	۰/۱۸	۰/۱۰	-۰/۲۴	۰/۳۷
اهرم مالی	۰/۶۳	۰/۶۳	۱/۲۷	۰/۱۷	۰/۱۶	۰/۳۷	۱/۷۶
افتشای مسئولیت اجتماعی	۲/۱۷	۳/۰۰	۳/۰۰	۰/۰۰	۱/۱۶	-۰/۹۷	۰/۷۲
اندازه شرکت	۱۴/۴۰	۱۴/۴۱	۱۵/۹۴	۱۲/۵۰	۰/۷۳	-۰/۲۳	۰/۵۵
عمر شرکت	۱۸/۵۰	۰/۱۹	۲۷/۰۰	۸/۰۰	۴/۶۱	-۰/۱۴	-۰/۸۴

تنظیم و طبقه‌بندی داده‌ها، نمایش ترسیمی و محاسبه مقادیری از قبیل میانگین، میانه و ... می‌باشد که حاکی از مشخصات یکایک اعضای جامعه مورد بحث است. در آمار توصیفی اطلاعات حاصل از یک گروه، همان گروه را توصیف می‌کند و اطلاعات به دست آمده به دسته‌جات مشابه تعمیم داده نمی‌شود. انحراف معیار نیز به‌عنوان یکی از شاخص‌های پراکندگی نشان می‌دهد به طور میانگین داده‌ها چه مقدار از مقدار متوسط فاصله دارند. بیشترین پراکندگی از میانگین مربوط به عمر شرکت و کمترین مربوط به بازده دارایی می‌باشد.

جدول شماره ۲: آمار توصیفی متغیرهای مورد استفاده در مطالعه

متغیر	سطح احتمال	پس از نرمال
فرصت رشد	۰/۰۰۵	۰/۱۵
هزینه نمایندگی	۰/۱۵	
بازده دارایی	۰/۱۵	

جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای وابسته از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شده است سطح احتمال متغیرهای هزینه نمایندگی و بازده دارایی بیشتر از ۳ صدم است لذا فرض صفر مبنی بر نرمال بودن داده‌ها پذیرفته می‌شود اما برای متغیر فرصت رشد چون مقدار احتمال کمتر از ۳ درصد است فرض صفر مبنی بر نرمال بودن داده‌ها رد می‌شود لذا از تبدیل جانسون برای نرمال نمودن استفاده گردید.



**۴-۱-آزمون ریشه واحد پایایی**

مهمترین بحث در به کارگیری روشهای اقتصاد سنجی بررسی روشهایی است که از عدم کاذب بودن رگرسیون برآوردی اطمینان حاصل شود. عدم کاذب بودن رگرسیون برآوردی را به روشهای متفاوتی مورد بررسی قرار میدهند. عمدتاً نامانایی متغیرها یا به عبارتی تصادفی بودن سری زمانی متغیرها منجر به کاذب شدن رگرسیون برآوردی میشود. پیش از برآورد مدل، لازم است ایستایی تمام متغیرهای مورد استفاده در تخمین ها، مورد آزمون قرار گیرد، زیرا نا ایستایی متغیرها چه در مورد داده‌های سری زمانی و چه داده‌های پانل، باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب میشود. برخلاف آنچه در مورد داده‌های سری زمانی مطرح است، در مورد داده‌های پانلی نمی توان برای آزمون ایستایی از آزمون های دیکی-فولر و دیکی فولر تعمیم یافته ADF بهره جست، بلکه لازم است به نحوی ایستایی جمعی متغیرها آزمون شود. برای این منظور، باید از آزمون لوین، لی و چو استفاده شود.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون مانایی و ریشه واحد متغیرهای پژوهش

متغیر	تفاضل	آماره	مقدار احتمال
فرصت رشد		-۱۱/۳۴	۰/۰۰
هزینه نمایندگی		-۹/۸۷	۰/۰۰
بازده دارایی		-۶/۶۰	۰/۰۰
اهرم مالی		-۴/۷۴	۰/۰۰۰
افشای مسئولیت اجتماعی	۱-	-۲/۶۹	۰/۰۰۳
اندازه شرکت		-۳۷/۱۷	۰/۰۰۰

همانگونه که از جدول شماره ۳ قابل مشاهده است، تمامی متغیرها بر اساس روش لوین مورد استفاده، فرضیه صفر آزمون مبنی بر وجود ریشه واحد رد شده و بر این اساس متغیرهای مورد استفاده در این پژوهش در سطح مانا میباشند. لازم به یادآوری است از آنجا که متغیرها در سطح، مانا میباشند لذا نیازی به آزمون هم انباشتگی برای آنها نخواهد بود.

**۴-۲-آزمون F لیمر**

نتایج مربوط به آزمون برای مدل رگرسیونی تحقیق حاضر در جدول ۴ نشان داده شده است

جدول شماره ۴: آزمون F لیمر

مدل رگرسیون	F آماره	مقدار احتمال	نتیجه آزمون
اول	۷/۸۶	۰/۰۰۰	رد فرض صفر مدل پانل
دوم	۱۱/۲۸	۰/۰۰۰	رد فرض صفر مدل پانل
سوم	۱۳/۲۶	۰/۰۰۰	رد فرض صفر مدل پانل

جدول فوق نتایج آزمون لیمر را به تصویر میکشد، از آنجا که میزان احتمال به دست شده کمتر از ۰/۰۵ میباشد، لذا فرض صفر این مدل مربوط به پولینگ بودن رد میشود؛ و مدل پانل به مدل پولینگ ارجحیت دارد. لذا از آزمون هاسمن برای انتخاب بهترین روش تخمین از میان روشهای اثرات ثابت و اثرات تصادفی استفاده میشود.

#### ۳-۴- آزمون هاسمن

بر اساس نتایج آزمون اف لیمر، ماهیت پانل بودن داده ها برای مدل اول تأیید شد، آنگاه با استفاده از آزمون هاسمن برای انتخاب بهترین روش تخمین از میان روشهای اثرات ثابت و اثرات تصادفی تصمیمگیری می شود. چون سطح احتمال برای مدل سوم کمتر از ۳ صدم است لذا برای برآورد مدل روش اثرات ثابت به روش اثرات تصادفی ارجحیت دارد. اما برای مدل اول و دوم سطح احتمال بیشتر از ۳ صدم است لذا برای برآورد مدل روش اثرات تصادفی به ثابت ارجحیت دارد.

جدول شماره ۵: آزمون هاسمن

مدل رگرسیون	آماره کای اسکوئر	مقدار احتمال	نتیجه آزمون
اول	۱/۸۱	۰/۷۶	رد فرض صفر اثرات تصادفی
دوم	۷/۸۰	۰/۰۹	رد فرض صفر اثرات تصادفی
سوم	۱۲/۱۷	۰/۰۱	رد فرض صفر اثرات ثابت

#### ۵- بحث و نتیجه گیری

با توجه به نیاز شرکتها و مدیران برای ارائه گزارشهای اجتماعی و از طرف دیگر با توجه به محدودیتهایی که برای ارائه گزارشهای اجتماعی موجود است، به نظر میرسد دستگاههای اجرای قانون باید قوانینی را برای ترغیب شرکتها به تهیه گزارش برای یک جامعه ارائه کنند. به نظر میرسد با تدوین قوانین منسجم، شرکتها میتوانند به سمت تهیه گزارشهای مناسب اجتماعی سوق پیدا کنند. اگرچه هدف اصلی سازمانها افزایش بهره وری و سود است، اما در عصر اطلاعات جهانی شدن برای موفقیت، آنها باید به انتظارات اخلاقی سالم اجتماعی پاسخ دهند و بهترین انتظارات را با اهداف اقتصادی سازمان برای دستیابی به اهداف بالاتر و بهتر تلفیق کنند. امروزه، سازمان ها در زمینه های مختلف برای دستیابی به اعتماد عمومی و حفظ رقابت در بازار جهانی، تحت فشارهای شدید قرار دارند. در چند سال گذشته، پاسخگویی به مطالبات سهامداران و تلاش برای ارتقاء ارزشهای اجتماعی، تضادی پیچیده بوده است که سازمان های تجاری متعهد به پرداختن به آن در زمینههای مختلف تعریف شده و به روابط بین تجارت و جامعه کمک میکند. تحقیقات و تحلیل های همه جانبه ی بازارهای اوراق بهادار و نتیجه گیری صحیح می تواند سرعت رشد و شکوفایی این بازارها را تحقق بخشد. بورس های معتبر دنیا نشان داده اند که در تامین و جمع آوری سرمایه موفق بوده و این حاصل اعتماد سهامداران به بازارهای سرمایه و کارایی بازار است، به نحوی که مطمئن هستند سرمایه های آنها به هدر نرفته و سودهای معقولی به ارمغان می آورد. تحقیق پیرامون مقوله های مختلف موثر بر بازار سهام می تواند به تصمیم گیری صحیح سهامداران کمک کند و تخصیص بهینه ی منابع اقتصادی به نحو مطلوب تری صورت گرفته و وضع سرمایه گذاری بهتر گردد. این پژوهش با هدف بررسی اینکه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکتی بر فرصت رشد، عملکرد مالی و هزینه های نمایندگی شرکت های دارویی بورس اوراق بهادار تهران تأثیر دارد، تهیه شده است. به این ترتیب این مطالعه بر گزارشگری مالی شرکت های ذکر شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای سال های ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۷ و ادبیات مطالعات تجربی انجام شده برای به دست آوردن نتایج، متکی است.

در طول این پژوهش به این نتیجه رسیدیم که فرضیه اول مبنی بر اینکه بین افشاء مسئولیت پذیری اجتماع و فرصت رشد رابطه معناداری مشاهده نگردید. فرضیه دوم مبنی بر اینکه بین افشاء مسئولیت پذیری اجتماعی و عملکرد مالی یک ارتباط

مستقیم و معنی داری وجود دارد. فرضیه سوم مبنی بر اینکه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و هزینه‌های نمایندگی شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری مشاهده نگردید. نتایج به شرح زیر است.

جدول شماره ۶: خلاصه نتایج فرضیه‌های تحقیق

عنوان فرضیه	نوع رابطه	نتیجه فرضیه
بین افشاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی و فرصت رشد در میان شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.	---	عدم پذیرش
بین افشاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی و هزینه‌های نمایندگی در میان شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.	---	عدم پذیرش
بین افشاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی و عملکرد مالی در میان شرکت‌های دارویی بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد.	مستقیم	پذیرش

## منابع

- آذر، ع، مومنی، م. (۱۳۷۷) آمار و کاربرد آن در مدیریت، تهران، انتشارات سمت
- آذر، ع، مومنی، م (۱۳۹۳) آمار و کاربرد آن در مدیریت تهران سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، چاپ هجدهم: تابستان ۱۳۹۳
- اشرف زاده و مهرگان (ن ۱۳۸۷) اقتصاد سنجی پانل دیتا نشر دانشگاه تهران موسسه تحقیقات تعاون
- احمدیور، الف فرمانبردار، م. (۱۳۹۴). مسئولیت اجتماعی و تأثیر آن بر اعتبار شرکت‌ها مطالعات خابرداری و حسابرسی سال چهارم زمستان ۱۳۹۴ شماره ۱۶
- اولاد غفاری، خسروی پورن (۱۳۹۹) تأثیر غیر بهینگی ساختار سرمایه بر عملکرد واقعی شرکت پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی ۱۲(۴۵) ۲۷۲۳۹
- امیر حسینی زقبادی. م (۱۳۹۵) گزارشگری مسئولیت اجتماعی، عملکرد مالی و مالکیت نهادی حسابداری مدیریت (۲۸) ۵۵-۶۶
- بrazیده، ح، رئیس زاده سم. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین افشای مسئولیت اجتماعی و هزینه نمایندگی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران اولین کنفرانس بین المللی تحولات نوین در مدیریت اقتصاد و حسابداری، تهران
- برادران حسن زاده ر. تقی زاده خانقاه و (۱۳۹۵) تأثیر هزینه‌های نمایندگی بر رفتار سرمایه گذاری پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی سال هشتم زمستان ۱۳۹۵ شماره ۳۲
- تاب، ج، جمالی ک (۱۳۹۸) بررسی نقش تعدیلگر هزینه نمایندگی بر رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت حساسیت جریانات نقدی داراییها در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پژوهشهای جدید در مدیریت و حسابداری دوره جدید - شماره ۳۵
- جمالی، الف ح. کرمی، م. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر هزینه‌های نمایندگی بر حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران دانش حسابرسی، سال شانزدهم پاییز ۱۳۹۵ شماره ۶۴

- Chiang, K.C.H., Wachtel, G.J. & Zhou, X. (2019). Corporate Social Responsibility and Growth Opportunity: The Case of Real Estate Investment Trusts. *J Bus Ethics* 155, 463-478.
- Chakkappanthodiyl Namitha & Santhakumar Shijin (2016) Managerial discretion and agency cost in Indian market, *Advances in Accounting* Volume 35, December 2016, Pages 159-169.
- Cheng-Han Wu (2016) Collaboration and sharing mechanisms in improving corporate social responsibility (csr) *Central European Journal of Operations Research* volume 24, pages 681-707.
- Tsoutsoura, Margarita. (2004). Corporate social responsibility and financial performance. University of California at Berkeley, financial project.

# Analyzing the factors of significant relationship between financial performance and social responsibility in pharmaceutical companies of Tehran Stock Exchange

Masoumeh Soltani

*Master's student, Accounting, Payam Noor University, Mashhad, Iran*

---

## Abstract

The article under review analyzes financial performance and social responsibility in pharmaceutical companies that operate in the stock exchange. This article examines how the financial performance of pharmaceutical companies affects their performance in the field of social responsibility. Considering that the pharmaceutical industry plays an important and sensitive role in society, it is very important to discuss the interaction between financial performance and social responsibility in this industry. In these companies, financial performance and agency costs are two key factors for analysis and research that directly affect their performance and profitability. This research has been prepared with the aim of investigating whether corporate social responsibility has an effect on the growth opportunity, financial performance and agency costs of pharmaceutical companies in Tehran Stock Exchange. The purpose of this article is to examine the relationship between the financial performance of companies and their obligations towards social responsibilities. In this regard, first, definitions and general explanations about financial performance and social responsibility will be discussed. Using financial data and annual reports of pharmaceutical companies in the stock exchange, the relationship between financial performance and their social obligations will be analyzed. In this way, this study relies on the financial reporting of the companies listed in the Tehran Stock Exchange, for the years 2010 and the end of 2017, and the literature of experimental studies conducted to obtain the results. The statistical population of the research is all pharmaceutical companies in the stock exchange. 21 companies are selected as a statistical sample. Considering the importance of the discussion of responsibility for financial performance in the pharmaceutical industry, this research tries to clarify its effects and various aspects. The information needed to examine and test the hypotheses was extracted using the financial statements of the companies admitted to the Tehran Stock Exchange and Rahavard Novin software. In order to analyze and test the hypotheses, the reliability test on the variables and the error component, the model estimation ability test in the form of panel or pooled data, the fixed effects or random effects test and the estimation of the model parameters were performed. The results of past researches and new researches in this field are reviewed and their results are compared with each other. Considering that the pharmaceutical industry has its own challenges, the discussion about the impact of financial performance and agency costs in pharmaceutical companies on the stock exchange is raised as an important challenge in this industry. Finally, suggestions are made to improve the performance of pharmaceutical companies in the stock exchange. During this research, we came to the conclusion that the first hypothesis that no significant relationship was observed between the disclosure of social responsibility and the opportunity for growth. The second hypothesis that there is a direct and meaningful relationship between the disclosure of social responsibility and financial performance. Hypothesis Thirdly, that no significant relationship was observed between social responsibility and agency fees of pharmaceutical companies of Tehran Stock Exchange. The results of statistical analysis and logic system inferences will be summarized and researchers and industrialists will be able to make appropriate decisions about financial performance.

**Keywords:** Social responsibility, growth opportunity, financial performance, agency costs, environment, employees, community

---